

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

zhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naručenih se pošilja opravilstva v dijaškem sornontu (Knabensoinuar). — Deloiki tiskovnega društva dobivajo list brez posebnih naročnin.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velkem trgu po 5 kr. — Rokopial se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oknanila se plačajo od navadne vrstice. Če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vabilo k naročbi.

„Slovenski Gospodar“ prične z novim letom svoj XIX. tečaj. Dosedanji p. n. prijatelji, naročniki, društveniki „Tiskovnega društva“ so prošeni, da mu zvesti ostanejo še zanaprej ter naročbo svojo ob pravem času ponovijo in listu pridobijo novih naročnikov. List bude izhajal s prilogami in stane za celo leto 3 fl., za pol leta 1 fl. 60 kr., za četrť leta 80 kr.

Stare naročnike prosimo zaradi polajšanja našega dela dosedanjo tiskano adresu na poštno nakaznico prilepiti, ali pa vsaj tisto številko nam naznani, katera se na vsakej adresi na desni strani tiskana nahaja.

Opravništvo „Slov. Gospodarja“.

Slovo staremu letu.

Leto 1884 umira. Kmalu utone v preteklosti. Ozrimo se ob konci nanj za slovo.

Obetalo je sprva sploh malo, a doneslo veliko več, kakor smo se nadejali in tako je letina povprek boljim prištevati. Priraslo je vsega nekaj; zrnja prav lepega in sadja prav veliko. Ljudje so posebno od slednjega dobili lepih denarjev in si precej pomogli. Bodi hvala Bogu za ves blagoslov, ki ga je letos nam naklonil.

Kraljestvo božje na zemlji, sv. katoliška Cerkev, napredovala je zlasti v Ameriki, kder je bil velik cerkveni zbor, v Afriki, Avstraliji, Indiji, mej protestanti na Nemškem; papež Leon XIII je cerkvene razmere uredil na Švi carskem, v Belgiji, skušal Cerkvi mir nakloniti na Nemškem, Ruskem. Znamenita je njegova okrožnica zoper sedanje antikriste, freimaurerje, ki posebno na Italijanskem, Francoskem in v Belgiji razsajajo, tudi v Avstriji se po robu

stavijo, najbolj s pomočjo lokavih Judov. Veliko preganjanje trpijo katoličani na Kitajskem, kder jih zavoljo vojske s Francozi silno sovražijo. V osrednjej Afriki pa je Mahdi prizanesel katoliškim misijonom.

V političnem oziru je znamenita tricesarska zveza, katero so trije cesarji: avstrijski, nemški in ruski bili sklenoli na shodu v poljskih Skjernevicah, da Evropi ohranijo mir. Prebivalstvo množi se v Evropi silno, oderuštvo in liberalno gospodarstvo izsesava delavne stanovne in kupiči denarjev v pestéh pičlega števila izvoljencev. Vsled tega širi se siromaštvo, narašča grehóta in hudobija, neti nezadovoljnost; rodijo obupni nihilisti, anarhisti, praktični neverci in bogatajilci, ki hočejo z revolverjem in dinamitom priboriti človeštvu drugi red ali prav za prav še hušji nered. Tako bilo je letos povsod toliko socijalističnih umorov, zločinstev, pravn in obsodeb. Veliko ljudi pa se je izselilo iz Evrope in tudi vlade evropske so začele v tujih delih sveta iskati novih zemljišč, da obilico ljudstva odpravljalo. Na Italijanskem umrlo je veliko tisoč ljudi gladú (bolezen Pellegra je glad). Ni čuda tedaj, da je tudi kolera silno pobirala medlo ubožno ljudstvo na Italijanskem, Francoskem in Španskem.

V Avstriji vladarila sta grof Taaffe, pri nas še precej mirno, in Tisza na Vogerskem, ki pa je imel dovolj sitnob zavoljo Judov in Hrvatov. Znamenito je, da so letos dodelali Arlsko železnico, potem železnico v Sarajevo in Beligrad.

Nemško-liberalna stranka je hudo razsajala pa je vidno opešala. Zastonj troši denar, zahman rogovili šulverein, jalov je ves napor v njihovih pojudenih in podmitanih novinah, prazno vse kričanje njihovo v državnem zboru. Potrle so jih zlasti zadnje deželnozborske volitve: propali so v Predarlskem, Tirolskem, Salcburškem in gornjem Avstrijskem popolnoma. Na Štajerskem so zmagali, ker so nekde pomoči dobili, katere še niti vredni niso.

Slovani v Avstriji krepko napredujejo duševno in gmotno. Dokaz: česko krasno gledišče v zlati Pragi, pomnoženo število časopisov, galerija slik v Zagrebu, slovenske posojilnice; rastoča književna vzajemnost.

Kako mogočno da je mej Slovenci začela pojavljati se narodna zavest, to nam svedočijo zadnje volitve na Koroškem in Štajerskem. Celo uže zapuščeni, ubogi Korošci so s tremi poslanci prodrli in štajerski Slovenci smo v res besnej volitevskeje borbi sijajno zmagali povsod na kmetih, in v dveh mestih znatno glasov si pridobili, posojilnice, sadjerejsko in hmeljarsko društvo, Slovensko društvo, Sokol, pevsko društvo in domojlubi vseh stanov delali so pogumno in vspešno. Največ trpel pa je gotovo naš „Slovenski Gospodar“ v tem letu; vendar tudi to najhujšo borbo je srečno prestal.

Konečno bodi še izrečena najiskrenejša zahvala vsem, ki so naš list kakorkoli podpirali in širili. Slava in hvala jim! Vsem dobrim Slovincem pa želimo: Veselo novo leto!

Obligacije štajer. stanov od l. 1809 se bodo v novem leti izplačevale.

(Pozor, slovenski kmetje in občine!)

Leta 1809 je štajerska dežela vsled francoske vojske v velike denarne zadrege prišla in so radi tega tadajšnji „stanovi“ (die Stände) primorani bili, narod k takozvanemu bojnemu posojilu prisiliti. Čez vsako tako posojilo so se izdale potem zadolžnice in obligacije štajerskih stanov (Zwangsanlehens-Obligationen).

Te obligacije še do sedaj niso izplačane in se deloma pri okrajnih blagajnicah, deloma pri občinskih predstojništvih, kakor tudi deloma pri posameznih „sosečkah“ nahajajo.

Razun velikih denarnih žrtev, še je narod leta 1809 francosko vojsko tudi z živžem preskrbeti moral itd., čez to so se takrat grajščinam in potem tudi občinam, sosečkam in posameznim strankam nakaznice ali takozvani „kasašajni“ izročili.

Obresti od obligacij je do sedaj deželna blagajnica v Gradci izplačevala, od „kasašajnov“ ali nakaznic pa do sedaj nikakih obresti ni bilo.

Vsled postave od 10. junija 1884 bodo se omenjene obligacije in nakaznice prihodnje leto 1885 izplačevale in se morajo vse take tirjatve do 31. januarja leta 1885 pri deželni blagajnici napovedati.

Z ozirom na to, si dovoljujem slavne okrajne zastope, občine, sosečke in posameznike opozoriti, da omenjene tirjatve ob pravem času in na pravem mestu napovejo, ker bi se lahko zgodilo, da se na tirjatve, koje bi prepozno napovedane bile, ne bi več ozir jemalo.

Strankam, katere v tej reči kakega pojasnila želijo, podpisani z veseljem ustrezijo. V Ptuji 6. grudnia 1884.

Anton Gregorič, okrajni tajnik.

Opomnja uredništva: Uže prihodnji mesec mora biti vsaka obligacija (prestacija) napovedana. Ker se to nikder še ni prav nujno naznanjalo, mislijo nekateri, da v Gradci na našo pozabljivost računijo in da obrok zamudimo. Slovincem ni treba deželnej blagajnici v Gradci ničesar, še vinarja ne, pustiti.

Gospodarske stvari.

Slivar, slivni ubadar.

Slivar ali slivni ubadar (der Pflaumenstecher; Rhynchites cupreus L.) Rilčkar je bakreno-pozlačen, dostikrat tudi rudečkastorujavkast in prav na kratko poraščen; njegove dlačice časih tudi malo na sivkasto vlečejo. Bela ličinka njegova ima črno-rujavo glavo. Rilček ima dolg in precej krepak, kateri je pri zlatem rilčkarji temno-vijolčast, pri rudečkastorujavem pa črnkast.

Keberček prikaže se pomladi, da polaga svoja jajčica v pričete, kot srednji bob debele sadeže, najraje v češpljeve in slivine, če pa teh ni, spravi se na češnje, katerim do polne dozoritve ne prizanaša; sicer pa svoje malopridno početje na češpljah in slivah navadno do konca meseca julija izvršuje. Oplodena samica ubode sadek do koščice, kamor potem eno (le malokedaj po dvoji) drobno, podolgasto, rumenkasto-belo, polprozorno jajčice položi in pecelj do pol centimetra od sadežka oddaljeno (le redko tikoma sadeža) pregloda, da ta odpade. Čez nekoliko tednov (navadno 3 do 4) pozneje iz jajčeka izleze ličinka, se živi od vničnega sadu, a dorastla se v zemljo zarine, kjer prezimi, se zabubi, da v prihodnji spomladi zopet kot dovršeni rilčkar-ubadar na dan pride in svojo uničevalno malopridnost na koščičastem sadju iz nova pričinja in izvaja. Ena samica odstriže in ukonča sama do 50 in še več sadežev. Leta 1879, so na Premu in v okolici po tem škodljivi trpele posebno češnje, katere je še odstrigal popolno dozorele, to pa zato, ker se je bil vsled dobre češpljeve letine l. 1878, v obilnem številu prikazal, a leto potem pa za svoj daljni razvoj nobenih češpljev sadežev našel ni.

Odstriženi sadežki, v katerih je zalega tega mrčesa, tudi v največi vlagi ne segujijejo, nego ostanejo velo-gobasti.

Zatira se ta hudi sovražnik koščičastega sadja najbolje s tem, da se odstriženi sadeži vedno sproti pod drevjem pobirajo in požigajo, dalje naj se v pozni jeseni in zgodnji pomladi zemlja okolo dreves globoko prekopuje, da se